

УДК 614.253.4/5-054.6:811.111:378.147:336.77

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СЕСТРИНСЬКОЇ ПРАКТИКИ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

С. І. Ільченко, О. С. Коренюк, Т. В. Ярошевська

Державний заклад “Дніпропетровська медична академія МОЗ України”

FEATURES OF NURSING PRACTICE ENGLISH-SPEAKING STUDENTS IN CREDIT-MODULAR SYSTEM

S.I. Ilchenko, O.S. Koreniuk, T.V. Yaroshevska

State Institution “Dnipropetrovsk Medical Academy of MPH of Ukraine”

У статті розглянуто основні проблеми викладання дисципліни “Сестринська практика” англomовним студентам за принципами кредитно-модульної системи. Наведено досвід проведення виробничої сестринської практики з педіатрії в іноземних студентів III курсу. Висвітлені можливі шляхи оптимізації аудиторної підготовки та самостійної роботи студентів в умовах лікарні. Особлива увага приділена методикам, які поліпшують адаптацію студентів у клініці та підвищують рівень опанування практичними навичками під час виробничої практики.

The basic problems of teaching “nursing practice” for English-speaking students according to the principles of credit-modular system were considered in the article. The experience of industrial nursing practice in pediatrics of the third year foreign students is presented. The possible ways to optimize classroom training and self-study student’s work in the hospital have been shown. Particular attention is given to techniques that improve the adaptation of the students in the clinic and increase the level of mastery of practical skills during the practice.

Вступ. Підвищені вимоги до якості підготовки фахівців-медиків, продиктовані сьогоденням, призвели до реформування медичної освіти в Україні та впровадження кредитно-модульної системи, яка особливу увагу приділяє самостійній роботі студентів. Важливою складовою підготовки висококваліфікованого лікаря є виробнича практика та оволодіння ним необхідними практичними навичками [1–3].

Особливу складність викликає організація та проведення виробничої практики англomовних студентів-іноземців. Відомо, що реалізація підготовки фахівців-іноземців вимагає від викладача не тільки достатньої мовної підготовки, але й високого професіоналізму і педагогічних здібностей, технічного та методологічного забезпечення [4]. Тому є дуже актуальним питання оптимізації та впровадження нових технологій у навчальний процес викладання дисципліни “Сестринська практика” англomовним студентам.

Основна частина. Протягом останніх 7 років кафедра пропедевтики дитячих хвороб Дніпропетровської державної академії спільно з кафедрами пропе-

девтики внутрішньої медицини та загальної хірургії викладають дисципліну “Сестринська практика” англomовним студентам-іноземцям. Викладання даної дисципліни здійснюється за сучасними державними стандартами та принципами кредитно-модульної системи й відповідає навчальній програмі сестринської виробничої практики для вищих медичних закладів освіти України III–IV рівнів акредитації від 2008 року [5].

Відповідно до навчального плану, проходження сестринської практики передбачено у VI семестрі, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії людини, фізіології, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології та розпочато вивчення клінічних дисциплін – пропедевтики внутрішньої медицини, пропедевтики педіатрії та загальної хірургії, з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, сестринська практика формує засади вивчення студентом подальших клінічних дисциплін – внутрішньої медицини, педіатрії, хірургії, анестезіології та інтенсивної терапії, що передбачає інтеграцію із цими дисциплінами “по вертикалі” та

формування вмінь застосовувати знання із сестринської справи у процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Відповідно до наказу МОЗ України № 414 від 23.07.2007 р., обсяг навчальних годин з дисципліни “Сестринська практика”, яка вивчається студентами на III курсі, було змінено та в новій програмі представлено 4 кредитами ECTS; погодинно – 120 год, з них 80 відведено на аудиторну підготовку і 40 год на самостійну роботу студентів. Сестринська практика проводиться послідовно у трьох відділеннях стаціонару – терапевтичному, хірургічному, педіатричному – і представлена трьома модулями. Модуль 3 “Основні обов’язки та професійні дії медичної сестри педіатричного відділення” складається із трьох змістових модулів:

1. Принципи та організація роботи медичної сестри педіатричного відділення.

2. Організація роботи поста медичної сестри. Медична документація, порядок її ведення.

3. Професійні дії медичної сестри із забезпечення діагностичного та лікувального процесу у відділеннях педіатричного стаціонару.

У типовій програмі виробничої сестринської практики не відведено години на викладання лекційного матеріалу. Згідно з навчальним планом змістовий модуль з педіатричної практики передбачає лише 27 год аудиторної підготовки та 13 год самостійної роботи студентів з наступним складанням модульного контролю.

Враховуючи високу частку годин самостійної роботи у навчальному плані дисципліни “Сестринська практика”, особливу складність представляє організація та проведення виробничої практики в іноземних студентів, які навчаються англійською мовою. Існуючий мовний бар’єр між студентами та пацієнтами і медичними працівниками, неможливість постійної присутності викладача поруч зі студентами в якості перекладача значно ускладнюють самостійну роботу студентів та відпрацювання практичних навичок безпосередньо у відділеннях стаціонару. Ще одним проблемним питанням під час проведення сестринської практики є відсутність спеціальної літератури з даної дисципліни англійською мовою, що відбивається на якості навчального процесу.

Наш власний досвід проведення практики в англомовних студентів протягом останніх років дозволив обґрунтувати деякі зміни у робочій програмі сестринської практики та рекомендувати введення лекційного циклу. Ми вважаємо, що основною умовою якісної підготовки фахівців-медиків є максимальне

зближення теоретичного аудиторного навчання, поза-аудиторної самостійної роботи з практикою професійної діяльності. Правильним та методично обґрунтованим є такий підхід, коли до початку самостійної та аудиторної роботи англомовним студентам запропоновано у вигляді лекцій ознайомлення з особливостями навчання у клініці. На наш погляд, дуже важливими у програмі виробничої сестринської практики є лекції на теми: “Роль медичної сестри у забезпеченні лікувального та діагностичного процесу в умовах педіатричного стаціонару” та “Обов’язки медсестри із забезпечення особистої гігієни дітей різного віку, вигодовування дітей першого року життя”. Лекційний курс на нашій кафедрі супроводжується мультимедійними презентаціями, навчальними відеофільмами. Така демонстративність дозволяє краще пояснити студентам найбільш важкі розділи матеріалу, що викладається.

При проведенні аудиторних практичних занять викладачами широко використовується ілюстративний матеріал у вигляді схем, таблиць та фотографій. Важливими складовими частинами практичного заняття є: вхідний тестовий контроль, короткий усний розбір матеріалу, демонстрація викладачем виконання практичних навичок, якими повинні оволодіти студенти. У якості остаточного контролю знань студентам пропонується вирішити завдання, які моделюють різні клінічні ситуації. Добре зарекомендувала себе методика ділової гри з розбором конкретної ситуації, під час якої студенти виконують різні ролі: медичної сестри, лікаря, хворої дитини та батьків пацієнта.

Оскільки важливою ланкою в підготовці майбутнього лікаря і невід’ємною частиною сестринської практики є набування студентами практичних навичок, велика увага на кафедрі приділяється самостійній роботі студентів у створеному кабінеті практичних навичок. Під керівництвом викладача студенти мають можливість самостійно відпрацьовувати практичні навички на різноманітних муляжах. Колективом кафедри підготовлені навчальні алгоритми виконання сестринських маніпуляцій англійською мовою, за допомогою яких студент може поетапно засвоїти ту чи іншу практичну навичку.

Поряд із теоретичним вивченням матеріалу проводиться і наочне його підкріплення біля ліжка хворого, у маніпуляційних, процедурних кабінетах, лабораторіях. Студенти-іноземці мають можливість власноруч виконувати певні сестринські маніпуляції, що значно підвищує їх зацікавленість і заохочує до вивчення предмета.

Однак іноземні студенти, які навчаються англійською мовою, під час самостійної роботи у відділеннях стаціонару потребують постійного нагляду та допомоги викладача. Тому для більш ефективного проведення виробничої практики англомовним студентам можна рекомендувати створення об'єднаних бригад спільно із вітчизняними студентами. Така робота “у команді” дає можливість англомовним студентам краще адаптуватися в умовах клініки, покращити свій рівень знання української або російської мови та опанувати основи спілкування з пацієнтами, їхніми батьками та медичними працівниками. На нашу думку, застосування цієї методики сприяє подоланню мовного бар'єра та підвищує результативність самостійної роботи іноземних студентів у клініці.

Такий підхід до організації виробничої сестринської практики англомовних студентів лише частково вирішує проблему труднощів з контролем та прове-

денням самостійної роботи. Іще один підхід до вирішення цієї проблеми – це шлях активного залучення студентів до спільної роботи з медичними сестрами відділень, на базі яких проводиться виробнича практика.

Висновок. Таким чином, організація навчального процесу серед іноземних студентів, які навчаються англійською мовою, в умовах кредитно-модульної системи має свої особливості.

Підготовка англомовних студентів вимагає застосування традиційних і нетрадиційних форм навчання, впровадження в навчальний процес новітніх технологій.

Оптимізація викладання англомовним студентам дисципліни “Сестринська практика” можлива тільки при комплексному підході до організації навчального процесу з обов'язковим включенням лекційного циклу та створення умов для оволодіння практичними навичками під час аудиторних практичних занять і самостійної роботи студентів у клініці в рамках виробничої практики.

Література

1. Волосовець О. П. Питання якості освіти у контексті впровадження засад Болонської декларації у вищій медичній школі / О. П. Волосовець // Медична освіта. – 2005. – № 2. – С. 12–16.
2. Сорокман Т. В. Кредитно-модульна система навчання в педіатрії / Т. В. Сорокман, С. В. Сокольник, Л. В. Швиگار // Медична освіта. – 2010. – № 4. – С. 17–18.
3. Організація самостійної роботи студентів в умовах кредитно-модульної системи / М. І. Яблучанський, О. Ю. Бичкова, О. С. Проценко [та ін.] // Медична освіта. – 2007. – № 2. – С. 69–70.
4. Ковальчук Л. Я. Навчання іноземних студентів – досвід і проблеми / Л. Я. Ковальчук // Проблеми навчання іноземних студентів у медичних вищих навчальних закладах України : матеріали Всеукр. конф. – Тернопіль, 2002. – С. 45–47.
5. Про внесення змін до наказу МОЗ України від 31.01.2005 р. № 52 “Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст” кваліфікації “лікар” у вищих навчальних закладах III–IV рівнів акредитації України за спеціальностями “Лікувальна справа”, “Педіатрія”, “Медико-профілактична справа” : наказ МОЗ України № 414 від 23.07.2007 р.